

УДК 338.31:622.2

Лапко А.В. студентка спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Науковий керівник: Вагонова О.Г., д.е.н., професор, завідувач кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ОПТИМІЗАЦІЯ ВНУТРІШНІХ РЕЗЕРВІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВУГЛЕДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Відсоток вугілля на енергетичному ринку повільно зменшується через екологічні проблеми, пов'язані з промисловістю. На вугільні електростанції досі припадає 40% виробленої електроенергії. Проте екологічні норми, пов'язані з впровадженням чистих вугільних технологій та скороченням викидів, обмежили фінансовий потенціал України в цьому відношенні. Майбутній відсоток вугілля в складі палива залежить від швидкості впровадження чистих вугільних технологій, а також від майбутньої еволюції політики щодо запобігання негативним наслідкам зміни клімату. Найефективнішим способом підтримки енергетичної стабільності є диверсифікація та збільшення кількості доступних видів палива. Добре збалансована паливна структура є найефективнішим методом забезпечення стабільності енергопостачання, однак надмірна залежність від одного джерела або виду енергії, особливо коли йдеться про імпорتنі енергоносії, може призвести до вразливості країни.

Для того, щоб зробити довгостроковий прогноз розвитку вугледобувних підприємств за останній час і розвиток до 2035 року, необхідно використовувати не лише дані Енергетичної стратегії України, а й довгострокові тренди Світового енергетичного сектору [1]. Прогрес у видобутку вугілля та еволюція відновлюваних джерел енергії свідчать про те, що Україні до 2025-2035 рр. слід підготуватися до повернення майна, що належить приватизованим компаніям, які задіяні у сфері видобутку вугілля, що буде передано державному сектору в результаті зниження попиту на вугілля та неефективності використання капіталу у сфері вуглевидобутку. Одним із способів досягнення цієї мети може бути ліквідація підприємств в обмін на державні гроші. Іншою, більш логічною альтернативою було б створення нової економічної системи, фундаментальна концепція якої полягає в наведеному матеріалі.

Довгострокові прогнози розвитку енергетики ґрунтуються на тенденціях, які склалися в напрямку досягнення головної мети – забезпечення розвитку національної економіки через енергетичну безпеку. Ці оцінки вказують на те, що, оскільки уряд зменшує кількість імпортованого природного газу, у наступні роки відбудуться значні зміни в законодавчій, нормативній та політичній базі, яка регулює енергетичний ринок. Це має сприяти розвитку більш гнучких і нових форм укладання контрактів, а також підтримці значного скорочення споживання газу, а також має сприяти створенню стратегічних альянсів, які б розширили використання відновлюваних джерел енергії. З точки зору безпеки, вугілля вважається менш занепокоєним, ніж інші види палива [2]. Країна має достатню кількість запасів вугілля для підтримки середньострокової перспективи, а джерела їх надходження різноманітні. Інфраструктура розвинена, там можна зберігати вугілля і організація нових поставок не призведе до проблем [3]. Крім того, перша та друга нафтові кризи мали подібний досвід щодо цін на вугілля, на які менше вплинули зміни цін на нафту. Однак існують інші проблеми, які можуть вплинути на енергетичну безпеку в довгостроковій перспективі. Поряд з ефективним використанням джерел енергії неминуче постає питання екологічної безпеки щодо

довгострокових наслідків гірничодобувної та переробної промисловості. Співпраця в цьому виді природоохоронної діяльності з європейськими державами, які мають довгу історію ліквідації техногенного сміття з вилученням важливих компонентів. Ця співпраця може сприяти отриманню інвестицій і технологій, які мають прямий вплив як на переробку, так і на кінцеву мету єдиного енергетичного пакету Європи, а також на розвиток транспортної та енергетичної інфраструктури.

З нашої точки зору, завдання створення внутрішніх економічних резервів є найважливішим аспектом вибору параметрів додаткового розвитку підприємства. Оскільки розвиток нерозривно пов'язаний із безбитковістю роботи та позитивними економічними показниками виробництва, доцільно розглянути, якою мірою залежить їх економічна життєздатність. Схематичне трактування коефіцієнту економічної надійності [4] наведено на рисунку 1.

Рисунок 1 – Коефіцієнт економічної надійності

Наведені коефіцієнти (економічного рівня, геологічної та технічної надійності) мають різну природу, але цей факт дає можливість більш детально описати стан шахти, ніж якби був один більш значущий показник, наприклад, обсяг виробництва або собівартість. використовується. Це головна перевага запропонованої оцінки. Ще однією перевагою є простота формули на основі компонентів, які використовуються в поточній звітності. У роботі визначено доцільність виділення основних стратегій державних гірничих підприємств з урахуванням їх особливостей: стратегії виживання, стабілізації та розвитку. У рамках стратегії можуть бути реалізовані різні стратегічні альтернативи, які можуть доповнювати одна одну, використовуючи внутрішні економічні резерви. Дослідження показало, що на всіх вугледобувних підприємствах низька продуктивність праці та недоліки технологічних планів стримують підвищення ефективності роботи. Темп зростання виробничої потужності вугледобувного підприємства за результатами моделі є незначним і являє собою очікуване зростання навантаження вугледобувного підприємства за умови обов'язкового врахування найвищого рівня внутрішніх резервів.

Перелік посилань

1. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 р. № 605-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/nps/250250456> (дата звернення 05.10.2023)
2. Вагонова О.Г., Лапко А.В. Стратегічне управління вуглевидобувним підприємством / Сучасне підприємництво: проблеми теорії та практики: матеріали 3-ї між. наук.-прак. конф., м. Дніпро, 26 квітня 2022. Д.: НТУ «Дніпровська політехніка», 2022. С. 6-7
3. Вагонова О.Г., Лапко А.В. Аналіз інструментарію оцінки внутрішніх економічних резервів на вугледобувних підприємствах / Перспективи розвитку територій: теорія і практика: матеріали V міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, Харків, 18–19 листопада 2021 р. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2021. С. 184-189
4. Саллі В.І., Райхель Б.Л., Швець В.Я. Економічні проблеми підтримки потужності малоефективних вугільних шахт України. Д.: ПП Склад, 2002. 228 с.